

Μάρτιαι Ειδοί

Παρασκευή, 15 Μαρτίου 2013
3:44 πμ

42

Μάρτιαι Ειδοί

Λόγια φράση που λέγεται με την σημασία **έφθασε η κρίσιμη ημερομηνία**.

Τι ήταν αι ειδοί;

Ο όρος ειδοί (λατ. Idus Martii) χρησιμοποιήθηκε για την 15η ημέρα των μηνών Μαρτίου, Μαΐου, Ιουλίου και Οκτωβρίου και την 13η των άλλων μηνών. Ιδιαίτερα **αι ειδοί του Μαρτίου** ήταν μια εορταστική ημέρα αφιερωμένη στο θεό του πολέμου, τον Άρη. Έμειναν στην ιστορία γιατί μια τέτοια ημέρα το 44 π.Χ. δολοφονήθηκε ο **Ιούλιος Καίσαρας**.

Δυο άλλες σημαντικές ημέρες ήταν :

η πρώτη του μηνος

Οι λεγόμενες καλένδες. Οι έλληνες δεν εόρταζαν τις καλένδες όπως οι Ρωμαίοι. Για κάτι που αναβάλλονταν προοριστούν το παρέπεμπαν **ad calendas Graecas**, στις ελληνικές Καλένδες σαν να λέμε το μήνα που δεν έχει Σάββατο. Λοιπον το «Ελληνκες» είναι απαραίτητο. Το παρεπεμψε τις καλενδες
θα σήμαινε το ανέβαλλε για την πρώτη του μήνα στα Ρωμαίικα.

Η ενάτη του μηνός

Οι λεγόμενες νόνναι (nonæ ένατες απ το 9) ημέρα αργίας εξ ου και η γνωστή σημερινή φράση εννιά έχει ο μήνας

Η δολοφονία του Καίσαρα

Ο Καίσαρας είχε προειδοποιηθεί από ένα προφήτη : "φοβού τας ειδούς του Μαρτίου" . Στις ειδούς του Μαρτίου ο Καίσαρ αγνόησε την προειδοποίηση και πήγε στη Σύγκλητο. Στην είσοδο ξαναείδε το προφήτη και του είπε ειρωνικά: " Ηλθον αι ειδοι του Μαρτίου!" (δηλ ... ήρθαν και δεν έγινε τίποτα) και ο προφήτης απάντησε "Ηλθον Καίσαρ, αλλ' ου παρήλθον" . Ο Αρτεμίδωρος του έδωσε ένα σημείωμα που τον προειδοποιούσε για την δολοφονία λέγοντας του ότι είναι έγγραφο ύψιστης σημασίας και τον αφορά προσωπικά.

Ο Καίσαρ δήλωσε επιδεικτικά και μεγαλόφωνα "Ο,τι αφορά τον Καίσαρα έρχεται μετά από τα Δημοσιά πράγματα" και το φύλαξε χωρίς να το διαβάσει. Θεατρινισμός που του κόστισε το κεφάλι του.
(Πλούταρχος - Καίσαρ)

Κατάλοιπα στην τέχνη

Η τραγωδία «Ιούλιος Καίσαρ» του Σαίξπηρ

Παιχθηκε γύρω στα 1599

Έγινε όπερα από τον George Frideric Handel και Nicola Francesco Haym και γυρίστηκε στον κινηματογράφο 5 φορές.

Ζωγραφική

La Morte di Cesare di Vincenzo Camuccini - Roma - Galleria Nazionale d'Arte Moderna.

Ποίηση

Μάρτιαι ειδοι

Τα μεγαλεία να φοβάσαι, ω ψυχή.
Και τες φιλοδοξίες σου να υπερνικήσεις
αν δεν μπορείς, με δισταγμό και προφυλάξεις
να τες ακολουθείς. Και όσο εμπροστά προβαίνεις,
τόσο εξεταστική, προσεκτική να είσαι.

Κι όταν θα φθάσεις στην ακμή σου, Καίσαρ πια·
έτσι περιωνύμου ανθρώπου σχήμα όταν λάβεις,
τότε κυρίως πρόσεξε σα βγεις στον δρόμον έξω,
εξουσιαστής περιβλεπτος με συνοδεία,
αν τύχει και πλησιάσει από τον όχλο
κανένας Αρτεμίδωρος, που φέρνει γράμμα,
και λέγει βιαστικά «Διάβασε αμέσως τούτα,
είναι μεγάλα πράγματα που σ' ενδιαφέρουν»,
μη λείψεις να σταθείς· μη λείψεις ν' αναβάλεις
κάθε ομιλίαν ή δουλειά· μη λείψεις τους διαφόρους
που χαιρετούν και προσκυνούν να τους παραμερίσεις
(τους βλέπεις πιο αργά)· ας περιμένει ακόμη
κ' η Σύγκλητος αυτή, κ' ευθύς να τα γνωρίσεις
τα σοβαρά γραφόμενα του Αρτεμιδώρου.

Κωνσταντίνος Π. Καβάφης

Ετυμολογία

Από το λατινικό ρήμα *iduo* = χωρίζω, διαιρώ επειδή χωρίζουν το μήνα στην μέση ή σχεδόν στη μέση.
Το *idus*, υμη προέρχεται από την μετοχή *iduus*, a, um . Η ρίζα είναι Ετρουσκική.
Σε επιγραφές συναντάται και η γραφή *eidus* που επηρέασε την ελληνική μεταφορά σε ειδή και για λόγους ευεξήγητους την έκανε πληθυντική (αι ειδοί, όπως στον πληθυντικό λέγονται και οι άλλες σημαδιακές ημέρες του μήνα: αι καλένδες και αι νόναι).
Δεν φαίνεται όμως να υπάρχει κάποια ετυμολογική σχέση με το είδος ή το ειδύλλιο.

Αναφορες

īdūs, ūm, f., les ides [le jour qui partage le mois en deux ; le 15 des mois de mars, mai, juillet, octobre ; le 13 des autres mois] : Cic. *Fam.* 1, 1, 3.

→ *eidus* INSCR.

īduus, a, um, divisé : MACR. 1, 15, 17.

ΙΟΥΛΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡ

Η μαμά του ήταν μια Κόττα:
η Αυρηλία Κόττα, Οι Κόττες ήταν διάσημο σόι της
Ρώμης όπως σήμερα οι κοτες ΒΟΚΤΑΣ, ΜΙΜΙΚΟΥ
κα